

Murphy's Masterclass, deel 20 en slot

Coachen is nooit 'af'. Er blijven altijd vragen, opdrachten en kwesties. Toch sluit Peter Murphy zijn masterclass coaching voor het blad *Coachen* af. In twintig afleveringen trachtte de ex-volleybalcoach inzicht te bieden in zijn vak. Een epiloog. 'Het moeilijkste? Zeggen dat je iets niet weet.'

het niet uit met wie ik werk. De drive is die ander op de grens van zijn kunnen te krijgen. Dat is je uitgangspositie. En of dat nu op derde divisie niveau is of internationaal, op een EK of WK, daar zit ik niet mee. Toen wij naar het zuiden verhuisden en Fransje bij Energo uit Beers ging spelen, keken ze naar mij. Of ik die eredivisie vrouwen niet moest trainen? Laat die coach lekker staan, heb ik gezegd. Of er dan niet wat anders was? Ja, Sint Anthonis, mannen promotieklasse.' 'Ik had daar twee teams tot mijn beschikking. Nog mooier, want met zestien spelers kun je in volleybal echt trainen. Zo zijn we doorgestegen naar de eerste divisie. Toon van der Burgt, één van mijn spelers, nam het van me over toen we naar de tweede divisie promoveerden. Ik kon naar Orion uit Doetinchem, daar werden we gelijk kampioen mee in de eerste divisie. Mijn motivatie als coach is om die vent of vrouw beter te krijgen. Mijn filosofie: hij of zij doet het zelf. En ik help hem daarbij.'

Gerespecteerd

Voor de ambitieuze onder ons heeft Peter Murphy goed nieuws. 'Op welk niveau je je werk ook verricht. Als het goed is en de resultaten blijven zich herhalen, dan val je vanzelf op. Ze zullen bij jou uitkomen. Hee, zeggen ze dan, die leidt ons blijkbaar ergens heen.'

Die coach was in zijn begintijd een dwaas die al zijn vrije tijd plus een deel van zijn vrijgemaakte tijd – de eigen baan maar even op het tweede plan – invulde met trainen en coachen. Die tijd lijkt enigszins veranderd. 'Ja, ons werk is geëmancipeerd geworden. Maar of het ook gerespecteerd is? Nog niet, zou ik zeggen. De verhalen van wat je zoal naast je coachwerk doet, klinken mij nog te veel in de oren.'

De mannen en vrouwen met de echte ambitie laten zich niet storen door

Hij was zelf een redelijk getalenteerde volleyballer, maar toen Peter Murphy zijn club maar niet zo gek kreeg om zijn ambities te delen, stapte hij over de lijn en werd hij coach. Die dag, in 1971, is hij niet snel vergeten. Het bracht hem het vak dat hem nog altijd zeer lief is en waarin hij nooit uitgeleerd lijkt. 'In het verband van ambities denk ik vaak terug aan wijlen Hans van Wijnen. Hij was mijn assistent bij het Europees kampioenschap van 1985, in eigen land. Aan tafel hadden wij maar steeds, tot ver na de koffie en de likeur, de discussie: hoe worden wij beter?'

'Van Wijnen zei altijd: Peter, luister, in Nederland zijn wij bezig met topspel. En niet met topsport. Waar ik met mijn club, dat was toen Olympus Sneek en daarvoor DVC Dokkum, naar toe wil, dat wordt te veel bepaald door anderen. De zaal is niet beschikbaar. De trainingstijden zijn onlogisch en ongeschikt. De trainers zijn er maar drie keer per week. De meisjes moeten naar school of kantoor. En de club deelt mijn ambitie niet voldoende.'

'Toen bedacht ik me: ja, dat is één van de redenen dat ik zelf coach ben geworden. Ik zat als speler bij een club, Radius/MVC uit Gouda, en ik klaagde voortdurend hardop. Jullie zeggen dat je ambitie hebt, zei ik dan tegen die bestuurders, maar in de praktijk maken jullie het geen moment waar. Altijd weer die halfhartige keuzes. Altijd weer dat ja maar gedoe.' 'Ik was nogal rigouzeus in mijn optreden en zei: dan stop ik er wel mee.'

'Ons werk is geëmancipeerd geworden. Maar of het ook gerespecteerd is?'

Ik ga mijn ambitie wel waarmaken als coach. Want ja, alleen over zo'n speelveld rennen is in een teamsport bepaald wat lastig, niet?'

Niveau maakt niet uit

'Zo ben ik trainer geworden. Het niveau maakte me niet uit. Nog steeds niet trouwens. Voor mij als coach maakt

'Het rijk der coaches is aan de gemakkelijke veranderaars'

wat anderen ervan vinden. Of wat zij ermee verdienen. Of hoe hun pensioen eronder heeft te lijden. 'Mensen die die volledige, overtuigde keuze voor het coachvak maken, die hoeven niet te worden gekieteld door goede maatschappelijke omstandigheden. Die gaan dat toch wel doen. Mensen

'Het wetenschappelijk onderzoek in Nederland geschiedt op grotere afstand van de coach en de pupil'

die nu die keuze niet maken, zullen ook onder andere omstandigheden niet in die sport verder gaan. Of komen. Als je de keuze wilt maken, dan doe je dat. Dat is een man als de jonge Murphy of de jeugdige Van Commenée, die de wereld rondgaat met een dubbeltje in zijn zak. Hij is de man die op onderzoek uit gaat. De sportwereld op het hoogste en beste niveau van dichtbij wil waarnemen.'

Op zoek naar kennis

'Die slaapt ook in hotelletjes van tien euro. Zo heb ik het, opa spreekt, zelf ook gedaan. Investeer in je eigen ontwikkeling. Ik wist de dingen niet. Maar ik wilde het wel aan de weet komen. Het ging op de harde manier. Met de trein naar Polen, 24 uur tussen de rails. In Berlijn eruit, aan de Friedrichstrasse, om de grens met het Oostblok te overschrijden. Schreeuwende vopo's. Onder treinstellen kijken, luijkjes open draaien. Kijken of niemand daar verstopt zat.' Eeuwig op zoek naar kennis, dat is het lot van de coach die zich wil verbeteren. 'Maar denk niet dat kennis vergaren voldoende is. Daar red je het niet mee. Het gaat om meer. Het gaat om gedragsverandering. Je moet in staat zijn om te kunnen veranderen. De mens is de grootste aanpasser, zeg ik altijd. Maar ook de grootste kopieermachine. De hele dag zijn we mentaal aan het kopiëren. Wat doet die? Dat bevalt me. Ga ik

ook zo doen. Alleen de één blijft heel star vasthouden aan wat hij ooit gezien of geleerd heeft. De ander zegt: laten we eens kijken of er nog wat slimmers te vinden is. Zo ja. Dan gaan we dat doen. In de coachwereld is het van groot belang daarop in te zoomen. Wat brengt jou tot verandering? Is dat zinvol? De een verandert heel vaak. De ander alleen maar als de noodzaak aangetoond wordt. De derde zegt: ik zie weinig noodzaak en hij verandert nooit.'

Wee de koppigen

'Het rijk der coaches is aan de gemakkelijke veranderaars. De jongens die inzien van dit is toch niet zo handig. Maar eens wat anders proberen. Wee de koppigen die blijven hangen in hun gedrag. 'Het is het kenmerk van de goede coach dat hij zich afvraagt waar zitten mijn voorkeuren? Wie een beetje inzicht in zichzelf krijgt, zal bepaalde dingen gaan veranderen. De voornaamste les: ben je jezelf bewust wat jouw gedrag, jouw communicatie, oproept bij een ander? Zo niet, dan beland je steeds in dezelfde valkuil.'

'De dag dat ik dat ontdekte, dat was mijn eye-opener. Ik deed een communicatie-opleiding. Ik had er blijkbaar behoefte aan, want ik be-

'Alwetendheid en almachtigheid bestaan niet in het leven van de coach'

steedde er tijdenlang mijn hele zaterdagmiddag eraan. Er ging een wereld voor me open. Ik kreeg inzicht in mijn eigen communiceren. Vel geen oordeel over hoe je communiceert, maar wees je bewust wat het oproept bij een ander. Als je dat bewustzijn heb, dan kun je goed leren afstemmen en die ander veel beter coachen en trainen. Doe je dat niet en wil je blijkbaar een kopie van jezelf gaan creëren, houd er dan maar mee op. Zet een videoband op en ga twee uur koffie drinken in het café. Wat heb je er aan jezelf zo te imiteren? Het gaat om wat

in communicatietechniek rapport heet. Rapport. Als je dat beheerst, krijg je een heel natuurlijk vertrouwen tussen mensen. Dat heet respect, een veel misbruikt woord.'

De authentieke coach

'Dat is de basis. Van coaching. Niks anders. Geen goede oefenstof. Niks tactisch wonder of gevoel voor de ander. De basis van goed coachen is respect, vertrouwen en authenticiteit. Het is een natuurlijk proces. Dat geef je niet aan iemand. Dat is er ineens. Zonder dat je het zelf wist, heb je het opgebouwd. Je kon afstemmen. Ik had er in de voetballerij wel gesprekken over. De coaches uit die wereld hadden daar angst voor. Dan ben ik mezelf niet meer, zeiden ze. Zei ik: je bent juist jezelf. De kracht van jou is dat je nog beter anderen kunt trainen. Zeiden ze: ik speel een rol die niet bij me past. Ach, in die opvatting zou een toneelspeler maar één toneelstuk kunnen spelen. Altijd maar hetzelfde toneelstuk. Dan komen we bij Joop Doderer en Swiebertje.'

'Maar Swiebertje was juist authentiek in die rol. Zo is het ook met de authentieke coach. Dat is iemand die staat waar hij voor staat. De kern: weet wie je bent en wat je oproept bij de ander. En gedrag is communicatie. Dat zijn de basisdingen. Coaches die denken dat je het kunt oplossen met trainen. Nou nee, daar kun je het niet alleen mee. Het is maar één ding. Al die andere aspecten, tactiek, strategie, mentaal, groepsdynamisch, hebben te maken met het welslagen in dit vak en zijn slechts middelen.'

Leider van een begeleidingsteam

Het vak van coach wordt steeds interessanter, maar er zijn kaders waar hij binnen moet blijven. 'Wij zeggen het bij ons technisch overleg NOC*NSF elke dag tegen elkaar: coaches moeten coachen. We zien nu dat de fondsen voor hoogwaardige begeleiding worden geschrapt, per 2007. En dat het risico er is dat bonden onder druk komen te staan met topsportcoördinatoren, technische directeurs en programmamanagers.

Ik zeg: wij kunnen niet zonder die mensen. Die heb je nodig. Anders gaan coaches oneigenlijk werk doen. De coach moet spin in het web zijn, de leider van een begeleidingsteam in deze moderne sportwereld. Hij werkt met externe consultants, in verschil-

sport een directere relatie met de wetenschap. Sport en universiteit vormen in Noord-Amerika een eenheid. Ze zitten op dezelfde campus. Het wetenschappelijk onderzoek in Nederland geschiedt op grotere afstand van de coach en de pupil.

weet het niet. Die zijn er niet veel. De coach zal toch niet zijn zwakte tonen? De authentieke coach zegt gerust: ik weet het niet. Die gaat geen antwoord geven.' 'Alwetendheid en almachtigheid bestaan niet in het leven van de coach. Waarom zou je, als je zelf bezig bent sporters in situaties te brengen die zij nog niet kennen? De sporter geeft je de gelegenheid een antwoord te gaan zoeken, nieuw terrein verkennen, maar zelf doe je het anders. Jij weet het allemaal al. Het is toch niet moeilijk: zeggen dat je iets niet weet.' <<<

lende schillen rond de ploeg of de sporter. Maar hoeveel van die adviseurs en specialisten je ook hebt, je wordt nog steeds geacht daar leiding aan te geven. Je kunt mensen niet zomaar hun gang laten gaan. Je moet een gewogen inzicht bezitten. Anders word je een slaaf of slachtoffer van je begeleidingsteam.' Er is progressie in het vak in

'De authentieke coach zegt gerust: ik weet het niet'

Nederland. Met name de kennis over het vak van topsport is in de top stevig toegenomen. 'Onze coaches hebben veel kennis van zaken. Vooral ten aanzien van de praktische toepassing, hoe je sporters beter maakt. Maar we hebben natuurlijk nog altijd een achterstand ten opzichte van de VS en Canada. Daar kennen ze in de

Wat we produceren in Amsterdam, Maastricht en Groningen en bij TNO, dat is goed. NOC*NSF is een spin in het web als het over innovatie gaat en brengt zaken bij elkaar.' We weten veel in Nederland. Er is de laatste jaren het besef gekomen dat topsport niet meer in parttime aanpak past. 'Wil je een keer olympisch goud winnen, wij zeggen het bij NOC*NSF bij herhaling, dan is het een voorwaarde dat je elke dag met die sport bezig bent.'

Opzoeken

Na al die jaren fulltime met sportcoaching te zijn bezig geweest, is Murphy stellig doch cryptisch over wat het moeilijkste is aan dat vak. 'Ik weet het nog niet. Ik weet het niet. Dat antwoord. Als een vraag komt van een speler, er niet omheen draaien. Zeg dat je het gewoon niet weet. Ik ga het opzoeken.' 'Het gegeven dat iedereen altijd maar een antwoord wil debiteren, is een gevaar op zich. Iemand die zegt: ik